МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

Расько Анна Вячеславівна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО КРЕДИТУВАННЯ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН СВІТУ»
Спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Студентки 4 курсу _____ А.В. Расько
(номер курсу) (підпис) (ініціали, прізвище)

групи МЕ-81а
(шифр групи)

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Керівник к.е.н., доцент _____ Т. О. Курбатова
(посада, науковий ступінь) (підпис) (ініціали, прізвище)

Суми – 2022 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

на тему

«ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО КРЕДИТУВАННЯ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН СВІТУ»

студентки Расько Анни Вячеславівни

Основний зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи викладено на 49 сторінках, зокрема список використаних джерел з 45 найменувань, який розміщено на 4 сторінках. Робота містить 7 таблиць та 5 рисунків.

Ключові слова: МІЖНАРОДНИЙ КРЕДИТ, МІЖНАРОДНІ КРЕДИТНО-ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ, КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ, ФІНАНСУВАННЯ, МІЖНАРОДНИЙ ВАЛЮТНИЙ ФОНД, СВІТОВИЙ БАНК.

Об’єктом дослідження є діяльність міжнародних кредитно-фінансових організацій.

Предметом дослідження є вплив міжнародного кредитування на економічний розвиток країн світу.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні теоретичних засад міжнародного кредитування та результатів його впливу на економічний розвиток країн світу.

Для досягнення поставленої в роботі меті поставлені наступні завдання:

– розкрити сутність поняття міжнародного кредитування, його функції, види та форми;

– визначити переваги та недоліки міжнародного кредитування;

– проаналізувати міжнародні фінансово-кредитні організації: їх види, функції та цілі;

– дослідити стан зовнішнього боргу країн Європи, визначити проблеми зовнішньоекономічної заборгованості та шляхи її вирішення;

– здійснити аналіз співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом та оцінити вплив його кредитів на економіку України;

– розробити рекомендації щодо удосконалення співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом.

У процесі дослідження використовувалися такі наукові методи: систематизація та узагальнення (при розкритті сутності поняття міжнародного кредитування); метод аналізу та синтезу (при аналізі впливу зовнішнього боргу на країни Європи, аналізі співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом); графічний метод (при ілюстративному поданні статистичної інформації); методи індукції, дедукції тощо.

Інформаційною базою роботи є статистичні й аналітичні дані міжнародних фінансово-кредитних організацій, наукові публікації вітчизняних та зарубіжних авторів з досліджуваної тематики.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки:

1. Різноманіття кредитних відносин визначає існування й використання різних форм міжнародного кредиту. Найбільш застосованими серед яких є фінансовий кредит, фірмовий кредит, державні позики та змішані кредити. Це дозволяє залучити додаткові фінансові ресурси в аспекті розшарування зобов'язання (фінансового тягаря) перед кредитором на певний час та сприяє активізації вільних грошових ресурсів для їх вкладання в ефективні державні проєкти з очікування прибуткової частини до бюджету.

2. В економічному аспекті міжнародними фінансово-кредитними організаціями є об'єднання, що виникають на базі багатосторонніх валютних відносин між державами світу з цілю надання країнам через різні форми фінансування (гранти та позики) економічну підтримку на засадах строковості і повернення. В когорті світових міжнародних організацій є багато об'єднань та груп фінансових інститутів, які тісно співпрацюють між

собою і дотримуються загальних правил надання кредитних ресурсів для країн.

3. Проведення аналізу стану зовнішнього боргу країн ЄС показало, зростаючу тенденцію величини сукупного зовнішнього боргу для 28 країн, що входили до ЄС станом на 1 лютого 2020 року. На сьогодні проблема зовнішнього боргу для країн ЄС не є вирішеною. Основним питанням залишається необхідність створення єдиного європейського фіскального органу для фінансування ЄС, який міг би забезпечити суб'єктів господарювання ЄС необхідним обсягом фінансових ресурсів.

4. Проведення дослідження стану показників зовнішньоекономічної заборгованості країн ЄС показало ряд першочергових наслідків зростання зовнішнього боргового тягаря, а саме ризик можливого дефолту в майбутньому. Тому пошук шляхів вирішення даної проблеми є першочерговим питанням керівництва кожної держави світу.

5. З огляду на ситуацію з надмірними зовнішніми запозиченнями в Україні спостерігаються проблеми з державним боргом, перевищення безпечних та граничних показників державного боргу. Значна залежність від зовнішнього кредитування та перспектива довгих років повернення отриманих коштів, актуалізують питання удосконалення управління державним боргом. В рамках бакалаврської роботи було запропоновано ряд альтернатив та можливих шляхів мінімізації обсягу зовнішнього боргу, зокрема перспективними шляхами можуть стати як комбінування традиційних способів мінімізації зовнішньої заборгованості, так і впровадження новітніх шляхів імплементації успішного досвіду провідних країн світу в подоланні зовнішньої фінансової залежності.

6. На основі аналізу іноземного досвіду, для покращення управління міжнародним кредитом доцільним є впроваджені ряду економічних заходів (мінімізація величини зовнішніх запозичень, реструктуризація накопиченої заборгованості, підвищення ефективності використання залучених фінансових ресурсів тощо), політичних заходів (підтримка політичної

стабільності країни та добрих відносин із зовнішніми кредиторами); соціальних заходів (забезпечення соціальної стабільності); заходів щодо забезпечення національної безпеки (насамперед збереження незалежної від кредиторів зовнішньої та внутрішньої політики).

7. В аспекті удосконалення подальшої співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом перспективним залишається упорядкування умов економічних відносин обох сторін та підготовка кваліфікованих спеціалістів з розробки нового (оновленого) формату співробітництва.

Одержані результати можуть бути використані у процесі удосконалення стратегії зовнішньоекономічного розвитку України та оцінки співпраці України і Міжнародним Валютним Фондом.

Результати апробації основних положень кваліфікаційної бакалаврської роботи розглядали на ІІІ Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток», 20 травня 2022 р., Суми, Україна.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2022.

Рік захисту роботи – 2022.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра міжнародних економічних відносин

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
(спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»)
студенту 4 курсу, групи МЕ-81а
Расько Анна Вячеславівна

1. Тема роботи «Вплив міжнародного кредитування на економічний розвиток країн світу».
затверджена наказом по університету від 05.05.2022 року №_0317-VI.

2. Термін подання студентом закінченої роботи 27.05.2022 року.

3. Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні теоретичних засад міжнародного кредитування та результатів його впливу на економічний розвиток країн світу.

4. Об'єктом дослідження є діяльність міжнародних кредитно-фінансових організацій.

5. Предметом дослідження є вплив міжнародного кредитування на економічний розвиток країн світу.

6. Кваліфікаційна робота виконується на статистичних й аналітичних даних міжнародних фінансово-кредитних організацій, наукових публікаціях вітчизняних та зарубіжних авторів з досліджуваної тематики.

7. Орієнтовний план кваліфікаційної бакалаврської роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети.

Розділ 1 Теоретичні аспекти міжнародного кредитування; термін подання – 10 квітня 2022 року.

У розділі 1 розкрити сутність, функції, види та форми міжнародного кредитування, узагальнити переваги та недоліки міжнародного кредитування.

Розділ 2 Міжнародні фінансово-кредитні інституції та їх діяльність; термін подання – 27 квітня 2022 року.

У розділі 2 розглянути види, функції та цілі міжнародних фінансово-кредитних організацій, проаналізувати проблеми зовнішньої заборгованості країн ЄС та визначити шляхи їх вирішення.

Розділ 3 Україна в міжнародних кредитних відносинах; термін подання – 18 травня 2022 року.

У розділі 3 проаналізувати співпрацю України з Міжнародним Валютним Фондом, дослідити вплив міжнародних кредитів на економіку України, визначити шляхи удосконалення співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом.

8. Консультації щодо роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	Курбатова Т.О., доцент кафедри міжнародних економічних відносин	15.03.2022	15.03.2022
2	Курбатова Т.О., доцент кафедри міжнародних економічних відносин	21.03.2022	21.03.2022
3	Курбатова Т.О., доцент кафедри міжнародних економічних відносин	28.03.2022	28.03.2022

9. Дата видачі завдання: 28 березня 2022 року.

ЗМІСТ

ВСТУП……..…… 9

1 Теоретичні аспекти міжнародного кредитування……..…. 11

1.1 Сутність та функції міжнародного кредитування…….……. 13

1.2 Види та форми міжнародного кредитування…….……. 14

1.3 Переваги та недоліки міжнародного кредитування……..….. 16

2 Міжнародні фінансово-кредитні інституції та їх діяльність……..….. 19

2.1 Міжнародні фінансово-кредитні організації: види, функції та цілі…….…….…. 19

2.2 Зовнішній борг країн Європи: тенденції та вплив на їх економічний розвиток……..…. 23

2.3 Проблеми зовнішньоекономічної заборгованості та шляхи її вирішення…….. 28

3 Україна в міжнародних кредитних відносинах…….……. 31

3.1 Аналіз співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом…….… 31

3.2 Вплив кредитів Міжнародного Валютного Фонду на економіку України……... 34

3.3 Шляхи удосконалення співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом …….……. 38

Висновки……..….... 41

Перелік джерел посилань…..……..…. 43

Додатки……..... 47

ВСТУП

Кредитні відносини є важливою складовою міжнародних економічних відносин будь-якої країни. Міжнародні запозичення є результатом розвитку внутрішніх кредитних ринків та відповіддю на потребу у фінансуванні міжнародної торгівлі. В умовах інтернаціоналізації та глобалізації світової економіки міжнародний потік товарів, послуг та особливо капіталу продовжує збільшуватися. Під впливом функціональної трансформації світової економіки відбувається посилення процесу фінансової глобалізації, чим визначається якісно новий етап розвитку кредитних відносин.

На сьогодні пріоритетом державної політики будь-якої країни є забезпечення високих і надійних темпів економічного зростання. Досягнення цього завдання неможливе без міжнародних кредитних ресурсів, залучення яких має як переваги, так і недоліки. З одного боку, міжнародний кредит сприяє інтернаціоналізації виробництва та обміну, створює передумови для припливу іноземних інвестицій у країну та безпосередньо використовується для фінансування окремих проєктів чи цілих програм структурної перебудови економіки. З іншого боку, надмірне залучення іноземних кредитів веде до швидкого зростання зовнішнього боргу.

З огляду на вищезазначене особливої актуальності набуває дослідження процесів міжнародного кредитування та його наслідків для економічного розвитку окремих країн світу, зокрема й України.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні теоретичних засад міжнародного кредитування та результатів його впливу на економічний розвиток країн світу.

Об’єктом дослідження є діяльність міжнародних кредитно-фінансових організацій.

Предметом дослідження є вплив міжнародного кредитування на економічний розвиток країн світу.

Для досягнення поставленої в роботі меті поставлені наступні завдання:

– розкрити сутність поняття міжнародного кредитування, його функції, види та форми;

– визначити переваги та недоліки міжнародного кредитування;

– проаналізувати міжнародні фінансово-кредитні організації: їх види, функції та цілі;

– дослідити стан зовнішнього боргу країн ЄС, визначити проблеми зовнішньоекономічної заборгованості та шляхи її вирішення;

– здійснити аналіз співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом та оцінити вплив його кредитів на економіку України;

– розробити рекомендації щодо удосконалення співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом.

У процесі дослідження використовувалися такі наукові методи: систематизація та узагальнення (при розкритті сутності поняття міжнародного кредитування); метод аналізу та синтезу (при аналізі впливу зовнішнього боргу на країни ЄС, аналізі співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом); графічний метод (при ілюстративному поданні статистичної інформації); методи індукції, дедукції тощо.

Інформаційною базою роботи є статистичні й аналітичні дані міжнародних фінансово-кредитних організацій, наукові публікації вітчизняних та зарубіжних авторів з досліджуваної тематики.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО КРЕДИТУВАННЯ

1.1 Сутність та функції міжнародного кредитування

Виникнення міжнародних кредитно-фінансових організацій стимулювало науково-технічний розвиток та економічну співпрацю між країнами світу. Сьогодні у світі майже немає держав які б не були членами кредитно-фінансових організацій.

Міжнародний кредит – це рух позичкового капіталу у сфері міжнародних економічних відносин, пов’язаний із наданням у тимчасове користування грошово-матеріальних ресурсів одних країн іншим на умовах платності, строковості та повернення [1]. В ролі суб’єктів міжнародного кредитування виступають такі установи як, фірми, міжнародні валютні організації, банки та навіть держави.

Джерелами капіталу міжнародного кредиту є:

– фінансові накопичення країни, вилучені банком;

– капітал, який був взяти у тимчасове користування у компаній;

– грошові заощадження приватного сектору, мобілізовані банком.

Міжнародний кредит став важливою частиною процесу фінансової глобалізації та інтеграції фінансових систем у країнах світу. В 1990 році країни почали широко використовувати міжнародне кредитування в сфері міжнародної торгівлі. На глобалізацію світової валютно-фінансової системи за останнє десятиліття вплинули такі чинники як зниження витрат на поширення та обробку інформації, збільшення можливостей використовувати різні фінансові інструменти в міжнародних операціях; збільшення торговельних зв’язків між країнами, що супроводжується розвитком міжнародного кредитування.

Популяризація міжнародного кредиту, як одного з головних елементів міжнародних економічних відносин, відбулась під час інтернаціоналізації виробництва та капіталу, а також розширення сфери діяльності

транснаціональних корпорацій. Міжнародний кредит розвивається як система відносин з приводу накопичення та перерозподілу капіталу між країнами, а також відображається в сукупності кредитно-фінансових установ та фондових бірж, що надають позики та кредити країнам, що потребують.

Дослідити місце і роль міжнародного кредиту ми можемо насамперед через його функції (табл. 1.1), які показують особливості руху позичкового капіталу у сфері міжнародних економічних відносин.

Таблиця 1.1 – Функції міжнародного кредиту (побудовано автором на основі[1]).

Функції	Характеристика
Перерозподіл позичкового капіталу між країнами для задоволення потреб у розширенні виробництва	Через механізм міжнародного кредитування позикові кошти надходять у сфери, яким економічні агенти віддають перевагу для ефективного отримання прибутку. Тому кредити сприяють вирівнюванню національного доходу.
Економія витрат у сфері міжнародних розрахунків	Це економить час обігу позичкового капіталу в міжнародних економічних відносинах, збільшує час продуктивної експлуатації капіталу, забезпечує розширення виробництва і зростання прибутку.
Прискорення концентрації й централізації капіталу	Завдяки залученню іноземних позик прискорюється процес капіталізації додаткової вартості, висувається межа особистого нагромадження, а капітал підприємців однієї країни збільшується шляхом додавання коштів інших країн.

Тож, щоб забезпечити розширене відтворення між країнами відбувається перерозподіл капіталу. Перерозподіл позикового капіталу між країнами здійснюється таким чином: через міжнародні кредитні механізми позиковий капітал спрямовується на пріоритетні напрямки з метою максимізації прибутку, відповідно до поточних і стратегічних цілей капіталу країни.

Міжнародний кредит довгий час був чинником перетворення окремих підприємств в акціонерні товариства та створення нових компаній. Кредит дає змогу в певних межах розпоряджатися капіталом, майном і працею в

інших країнах. Пільгові міжнародні позики для великих монополій і ускладнений доступ до глобальних ринків боргового капіталу для малих і середніх підприємств можуть сприяти збільшенню концентрації капіталу [3].

Функціональна цінність міжнародного кредиту нестабільна і залежить від міри розвитку національної та світової економіки. У сучасних умовах міжнародний кредит відіграє певну роль у регулюванні економіки й сам є об'єктом регулювання.

Отже, сутність економічної категорії «міжнародне кредитування» полягає в формуванні спеціальних економічних відносин, де головним виступає рух позичкової форми капіталу у сфері міжнародних економічних взаємин, який висвітлюється як можливість держави-позичальника використовувати наданні в тимчасове користування грошово-матеріальні ресурси інших країн на умовах платності, строковості та повернення. В такому аспекті через функції міжнародний кредит забезпечує прямий вплив на регулювання економіки держави та загалом на розвиток світової економіки і швидкість обігу грошових ресурсів у світі. Джерелами для міжнародного кредитування виступають різні фінансові накопичення країн чи організацій, або інші цінності.

1.2 Види та форми міжнародного кредитування

Глобалізація виробництва та обміну є головною причиною розвитку форм міжнародного кредиту. Форми кредиту можна класифікувати за деякими головними ознаками, які характеризують окремі сторони кредитних відносин (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 – Форми міжнародного кредиту (побудовано автором на основі [4]).

Критерії класифікації	Форми
За строками погашення	- короткострокові кредити(на один рік); - середньострокові (до п’яти років); довгострокові (від п’яти років).
За умовами реалізацій	- кредити, які мають зарахування коштом боржників; - акцептні кредити, які мають акцепт витрат боржниками або банком.
За станом забезпечення	- забезпечені товарами, комерційними документами та іншими цінностями; - незабезпечені кредити.
За об’єктами кредитування	- комерційні кредити пов’язані із зовнішньоекономічними операціями - фінансові кредити.
За формами	- товарні кредити - валютні кредити
За видами кредиторів	- особисті кредити, надані юридичними особами або банками; - фірмові кредити; - державні позики; - змішані кредити за участю приватних кредиторів та держави.

Якщо говорити про операцію акцептного кредитування, то вона відбувається за умовами, якщо імпортер оплатить трапу експортера. Коли настає термін оплати імпортер має заплатити борг за умовами кредиту, а банк в цей час погашає його заборгованість перед експортером.

В рамках заставних кредитів, застава за станом забезпечення зобов’язує виконувати умови за кредитним договором, тому у разі невиконання умов боржником, кредитор має право на відшкодування в розмірі заставленої вартості.

Щодо фірмового кредиту, то він є однією з найдавніших форм зовнішньоторговельного кредиту. Це позика, що надається експортером однієї країни імпортеру іншої країни у формі відстрочки платежу, тобто комерційний кредит у зовнішній торгівлі. Фірмовий кредит на термін від 1 до 7 років буває кількох видів: позики за векселями; аванси покупців; кредитні рахунки. Банківський кредит є більш привабливим для імпортерів ніж фірмовий. Переваги цього виду кредитування в тому що він дає більше

права у виборі постачальників певних продуктів і пропонує триваліші терміни кредитування. Тобто ми отримуємо доступний кредит та відносно низьку вартість.

Зовнішня торгівля набула певного розвитку, внаслідок чого утворились специфічні форми операцій кредитування, а саме лізинг, факторинг та форфейтинг. Лізинг – це договір на кредитування машин та обладнань для підприємств. Він укладається на основі орендної угоди, за умовами якої орендар сплачує кошти частинами, а орендодавець зберігає право власності на товари до кінця терміну. Лізингові компанії надають в оренду устаткування, судна, літаки та інше на термін від 3 до 15 років. Перевага лізингу полягає в широкому спектрі послуг, серед яких: організація та надання в оренду приміщення, транспортування запчастин, монтаж, технічне обслуговування та страхування, консультаційні послуги, такі як оподаткування, дотримання митних формальностей, організація, координація та інформаційні послуги. Враховуючи дефіцит платіжного балансу, перевагами лізингу є те, що його зобов’язання за міжнародною практикою не входять до загального зовнішнього боргу країни.

В той самий час, роль факторингу полягає в тому, що банк або спеціалізована факторингова компанія здійснює викуп права вимоги щодо фінансових операцій здебільшого у формі дебіторських рахунків за поставлені товари чи послуги. Термін операції становить 180 днів. Щодо форфейтингу, то це кредитування замовника через купівлю боргових умов акцептованих постачальником. Зазвичай це відбувається через постачання обладнання на велику суму, термін розстрочки платежу може бути до 5-7 років. Серед банків розвинених країн факторинговий та форфейтинговий бізнес стали добре оснащеними видами фінансових послуг серед експортерів. Якщо для фінансування експорту товарів на термін 90-180 днів використовувати факторинг зручніше, то для фінансування експорту промислових товарів на терміни до кількох років можна застосовувати форфейтинг. Залежно від кредитоспроможності імпортера, термін подання

вимоги про закупівлю зазвичай становить від 180 днів до 5 років, а в деяких випадках – до 7 років. В той самий час факторинг, як правило, не покриває політичні та інші ризики, і форфейтер несе відповідальність за відмову від будь-яких вимог щодо цих ризиків. Багато країн дійшли висновку, що форфейтинг може бути відносно недорогою формою експортного фінансування.

Отже, розгляд класифікації міжнародного кредиту по різним ознакам показав різноманіття форм кредитування зовнішнім сектором економіки. Найчастіше в міжнародній торгівлі використовуються, такі види як, фінансовий кредит, фірмовий кредит, державні позики та змішані кредити. Таке різноманіття видів і форм кредитування держав іншими країнами чи міжнародними організаціями дозволяє забезпечити додаткові фінансові ресурси в аспекті розшарування зобов'язання (фінансового тягаря) перед кредитором на певний час. А це сприятливо впливає на активізацію вільних грошових ресурсів для їх вкладання в ефективні державні проєкти з очікування прибуткової частини до бюджету, з якої в майбутньому і можна буде погасити частину боргу за користування такими послугами позики.

1.3 Переваги та недоліки міжнародного кредитування

У багатьох частинах світу міжнародне кредитування відіграє важливу роль у програмах соціального та економічного розвитку країн. Але міжнародне кредитування не досконале і може мати як переваги, так і недоліки.

Позитивний вплив міжнародного кредиту (рис. 1.1) проявляється головним чином у тому, що він сприяє зростанню торгівлі між країнами та полегшує готівкові розрахунки між ними (оскільки продажі в кредит не вимагають відразу оплати готівкою).

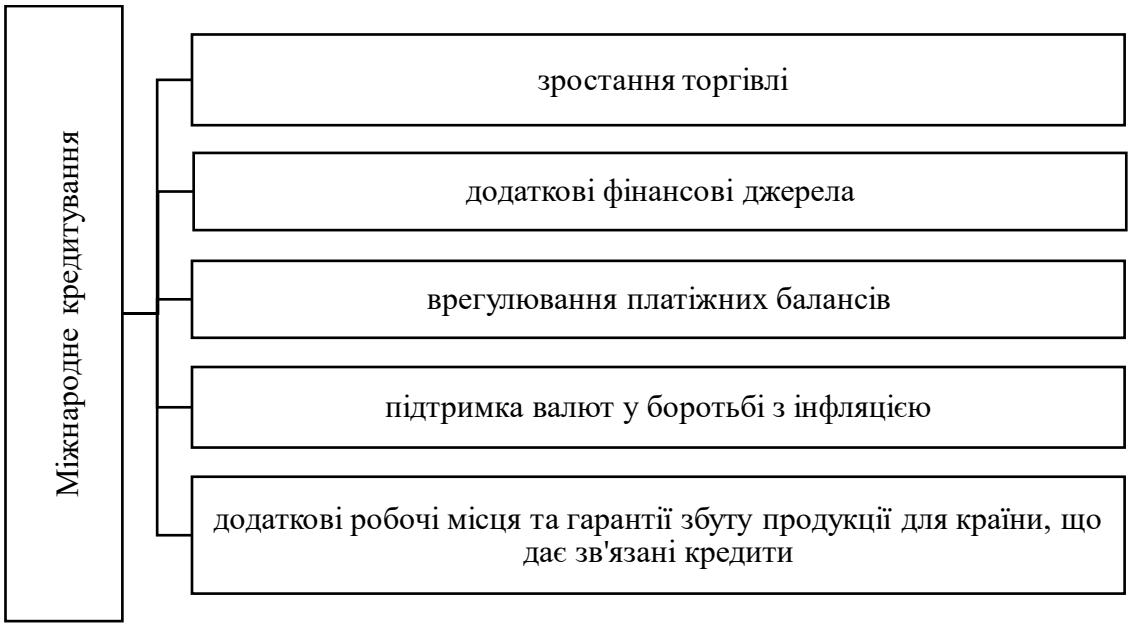

Рис. 1.1 – Переваги міжнародних кредитів [**Error! Reference source not found.**]

Позики також забезпечують країни додатковими фінансовими ресурсами для розв’язання соціально-економічних проблем (розширення та модернізація виробництва, розвиток охорони здоров’я та освіти, постачання продовольства тощо), які особливо важливі для країн, що розвиваються.

Міжнародне кредитування також служить цілями фінансової стабільності. Зокрема, кредити допомагають регулювати пасивний платіжний баланс країни (коли негативне сальдо покриваються готівковими кредитами) та допомагають підтримувати стабільність валютного курсу і боротися з інфляцією (створюється кредитний рахунок спеціального стабілізаційного фонду для країни). Крім того, кредитування може додатково принести користь країні-кредитору, коли вона надає зв’язані кредити з умовою закупівлі кредитними грошима продукції їх же виробників [**Error! Reference source not found.**]/ Наприклад, Японія використовувала такі позики для будівництва трубопроводів у Китаї, одночасно поставляючи необроблене каміння в Китай. В результаті японська сторона отримала більше робочих

місць у металургійній та машинобудівній промисловості та гарантувала збут продукції, призначеної для Китаю .

Хоча співпраця з міжнародними організаціями є багато в чому корисною для країн світу, є певні сфери, де виникають проблеми. Зловживання кредитами, їх економічно необґрунтоване чи неефективне використання може перетворити країну на неспроможного боржника, і тоді кредитори зазнають великих втрат. Крім того, надмірні зовнішні борги, з урахуванням їхнього дорогого обслуговування (значних відсоткових виплат та погашення), виснажують країну-дебітора, породжують фінансові кризи, бідність і підривають перспективи її розвитку.

Також умови міжнародного кредитування, які повинні виконати країни-позичальники під час надання кредиту можуть мати руйнівний характер. Внаслідок чого в країні можуть підвищуватись податки та процентні ставки, щоб стабілізувати валюту. Така політика структурної перебудови та макроекономічного втручання може погіршити складну й без цього економічну ситуацію країни-позичальника.

Отже, дослідження переваг та недоліків різних форм кредитування і використання даної форми фінансування державних програм і регулювання економіки в країнах демонструє збільшення зацікавленості в міжнародних кредитах. Кожна держава намагається створити сприятливі умови для підвищення конкурентоспроможності своїх товарів/послуг. В такому форматі у сучасних умовах саме міжнародні й регіональні фінансово-кредитні інститути стають ключовими сегментами підвищення економічного зростання та макроекономічної стабілізації. Вони допомагають збільшити масштаби та форми кредитування зовнішньоекономічної діяльності та є каталізаторами процесів глобалізації міжнародних економічних відносин між державами.

В такому форматі, саме міжнародний кредит є невід’ємною складовою міжнародних економічних відносин. Виходячи з взаємопов’язаних функцій міжнародного кредиту він відіграє подвійну роль, як позитивну, так і негативну, але, наперекір всім недолікам, міжнародний кредит несе на собі

дуже відповідальну участь в розвитку економіки за умов ефективного використання запозичених коштів.

2 МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ІНСТИТУЦІЇ ТА ЇХ ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1 Міжнародні фінансово-кредитні організації: види, функції та цілі

Одним із головних складових елементів сучасної міжнародної економіки є міжнародні фінансово-кредитні організації або міжнародні фінансові організації (МФО). МФО – це організації, які створені на базі багатосторонніх валютних відносин між державами, мета яких є фінансування (через гранти та позики) економічного та соціального розвитку країн.

На цей час система МФО пройшла кілька етапів еволюції і являє собою розгалужену мережу (рис. 2.1), зосереджену на великих регуляторах міжнародних валютно-фінансових та економічних відносин, а саме – Міжнародному валютному фонді та Світовому банку. Поява регіональних фінансових організацій, особливо регіональних банків розвитку, зумовлена посиленням ролі країн, що розвиваються, у світовій економіці та особливими потребами регіонального розвитку [19].

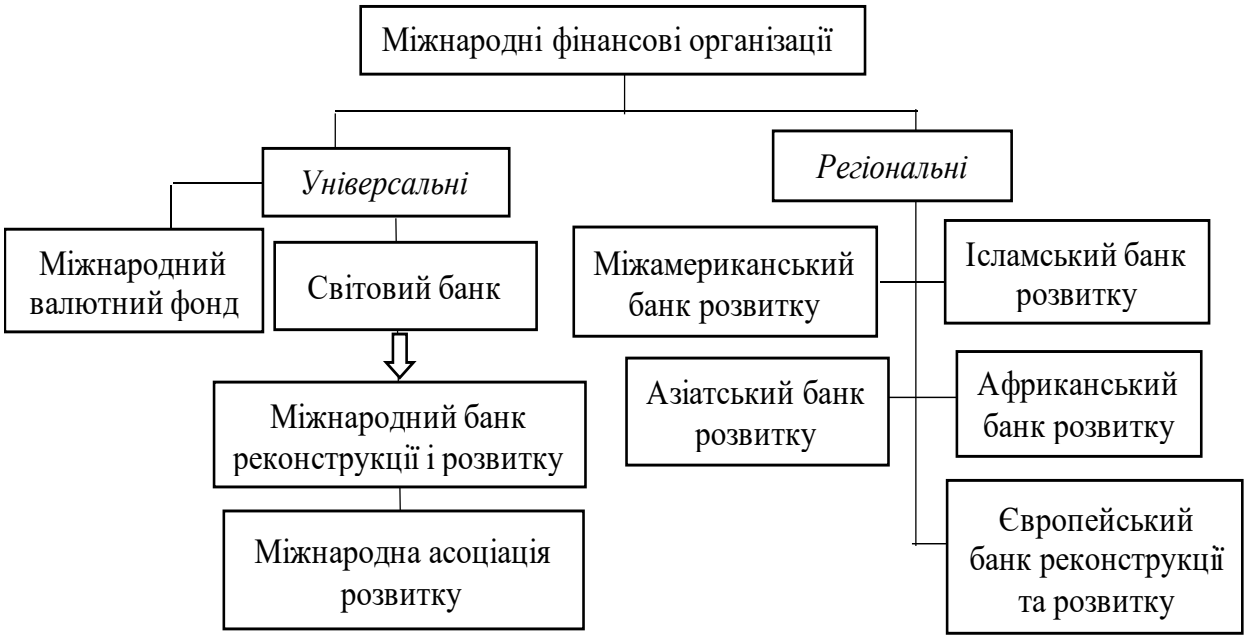

Рис. 2.1 – Види міжнародних фінансових організацій [6]

Найвідоміші міжнародні фінансово-кредитні організації були створені після Другої світової війни. Серед них Міжнародний валютний фонд (МВФ), місія якого полягає в сприянні міжнародному співробітництву у валютній сфері, стабілізації валютних курсів, створенні багатосторонньої платіжної системи, підтримці платіжного балансу між країнами-членами МВФ. Також МВФ сприяє та відіграє активну роль у покращенні економічного середовища. Розглянемо основні функції МВФ (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Функції МВФ

Головні функцій МВФ	Опис
Нагляд	МВФ стежить за економічним та фінансовим розвитком кожної країни-члена і проводить регулярний політичний діалог (консультацію) з країною-членом зазвичай один раз на рік, для оцінки її економічного стану з метою надання рекомендацій щодо політики.
Фінансова допомога	МВФ надає кредити своїм країнам-членам, які стикаються з проблемами платіжного балансу, щоб полегшити процес коригування та відновити економічне зростання та стабільність країн-членів за допомогою різних інструментів позики.
Технічна допомога	МВФ надає технічну допомогу, щоб допомогти країнам-членам зміцнити їх потенціал для розробки та впровадження ефективної політики у чотирьох сферах, а саме: 1) грошово-кредитна та фінансова політика, 2) фіскальна політика та управління, 3) статистичні дані 4) фінансове законодавство.

Джерело: побудовано автором на основі загальної інформації сайту МВФ

МВФ є акціонерною організацією. Його ресурси формуються коштом внесків країн-учасниць відповідно до квот, встановлених для кожної країни. Розмір квоти залежить від рівня економічного розвитку країни та її ролі у світовій економіці та міжнародній торгівлі. Квоти переглядаються кожні 5 років.

Наступною важливою міжнародною організацією є група Світового банку. Багатостороння, неурядова кредитно-фінансова установа, яка

складається з п’яти взаємопов’язаних інститутів: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР); Міжнародна асоціація розвитку (МАР); Міжнародна фінансова корпорація (МФК); Багатостороннє агентство з інвестиційних гарантій (БАІГ); Міжнародний центр щодо врегулювання інвестиційних суперечок (МЦВІС). Світовий банк схожий на кооператив, який складається зі 189 країн-членів. Ці країни-члени є акціонерами, які представлені Радою керуючих. Функції організації полягають в наданні фінансування, консультацій та досліджень країнам, що розвиваються, щоб допомогти їхньому економічному розвитку. Банк переважно діє як організація, яка намагається боротися з бідністю, пропонуючи допомогу в розвитку країнам із середнім і низьким рівнем доходу. Головною ціллю Світового банку є досягнення економічного та соціального прогресу шляхом підвищення ефективності економічної системи, створення сприятливого інвестиційного клімату, заохочення та регулювання приватних іноземних довгострокових інвестицій.

Ще одними фінансово-кредитними організаціями є міжнародні регіональні банки розвитку, серед яких: Африканський Банк Розвитку (АфБР); Азійський Банк Розвитку; Міжамериканський Банк Розвитку (МБР); Ісламський Банк Розвитку (ІБР). Головна ціль регіональних банків розвитку є підвищення рівня життя країн з низьким та середнім рівнем доходу шляхом надання їм доступних кредитів, що своєю чергою сприятимуть зміцненню економіки регіону. Банки здійснюють фінансування проєктів та програм економічного розвитку в країнах регіонів, створюють необхідні умови для припливу іноземного капіталу в країнах де розташовані, беруть участь у внутрішній заборгованості, а також надають кредити для фінансування структурних змін в різних галузях економіки.

Також існують фінансово-кредитні установи, які здійснюють операції в Європейському Союзі (ЄС). Серед яких Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), який існує з 1958 року відповідно до Римської угоди. Метою банку є покращення фінансування проєктів у всіх секторах економіки за допомогою

позик та гарантій, у тому числі пов’язаних із менш розвинутими регіонами, проєктів модернізації чи перепідготовки підприємств, а також спільних проєктів для країн-членів ЄС, які по окремо не мають доступу до фінансування з різних джерел. Найбільше кредитів банк надає країнам ЄС на розвиток економічної інфраструктури, промисловості, сільського господарства та сфери послуг. Банк підтримує процес економічної інтеграції та створення єдиного економічного простору в ЄС. Банк приділяє велике значення фінансуванню інвестиційних проєктів у сферах охорони навколишнього середовища та модернізації підприємств.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) – міжнародний банк, заснований 42 країнами та двома міжнародними організаціями (Європейською комісією та Європейським інвестиційним банком). Призначений для сприяння економічним реформам у Східній Європі та колишньому Радянському Союзі. Місія ЄБРР полягає у створенні конкурентоспроможних виробництв і розвитку в постсоціалістичних країнах, сприянні взаємовигідних відносини між західно- та східноєвропейськими компаніями, надання кредитів на масштабні проєкти в сферах енергетики, транспорту, зв'язку, екології тощо.

Для ефективної діяльності міжнародні валютно-фінансові організації використовують повний спектр сучасних методів фінансового, інвестиційного аналізу, а також управління ризиками, від фундаментальних досліджень до потенційних інвестиційних проєктів (зазвичай із залученням міжнародних експертів, професійних команд або інститутів міжнародних аудиторських фірм та інвестиційних банків). Ефективність цих організацій значною мірою залежить від їх взаємодії з урядами-учасниками та державними організаціями. Як наслідок, інвестиційна діяльність валютно-фінансових установ часто передбачає тісну співпрацю з національними експортно-кредитними агентствами, які здійснюють страхування та управління ризиками великих міжнародних проєктів.

Отже, в економічному аспекті трактування поняття, під міжнародними фінансово-кредитними організаціями розуміють організації, які створені на базі багатосторонніх валютних відносин між державами світу. Метою їх діяльності є фінансування (через гранти та позики) економічного та соціального розвитку країн, що розвиваються. На даний момент загальна система міжнародних фінансово-кредитних організацій оновилась та являє собою розгалужену мережу, що зосереджена на великих регуляторах міжнародних валютно-фінансових та економічних відносин, а саме – Міжнародному валютному фонді та Світовому банку. В когорті світових міжнародних організацій є багато об'єднань та груп фінансових інститутів, що співпрацюють між собою та дотримуються загальних правил надання кредитних ресурсів для країн їх членів або за поданими заявками по міжнародному принципу оформлення такої позики.

2.2 Зовнішній борг країн Європи: тенденції та вплив на їх економічний розвиток

Економіка різних груп країн сьогодні характеризується також через обсяг державного боргу. Для вирішення фінансових потреб держави, влада залучає валютні ресурси з фінансових ринків через державні запозичення. Інтенсивність зростання державного боргу в більшості країн показує актуальність розробки способів управління державним боргом з урахуванням його позитивного та негативного впливу на саму економіку.

В рамках цього дослідження ми розглянемо кредитну історію держав-членів ЄС та як зовнішній борг впливає на їх економічний стан.

Під час аналізу статистичних даних зовнішнього боргу країн Європи, можемо зазначити, що рівень зовнішнього боргу європейських країн є

відносно високим. Якщо зовнішній борг ЄС продовжуватиме зростати такими темпами, то в 2024 він може становити 17 трлн. євро.

Щоб розглянути більш детально стан боргу країн Європи, наведемо дані щодо показників боргового навантаження. Це графічно висвітлено на рисунках. 2.2 та 2.3.

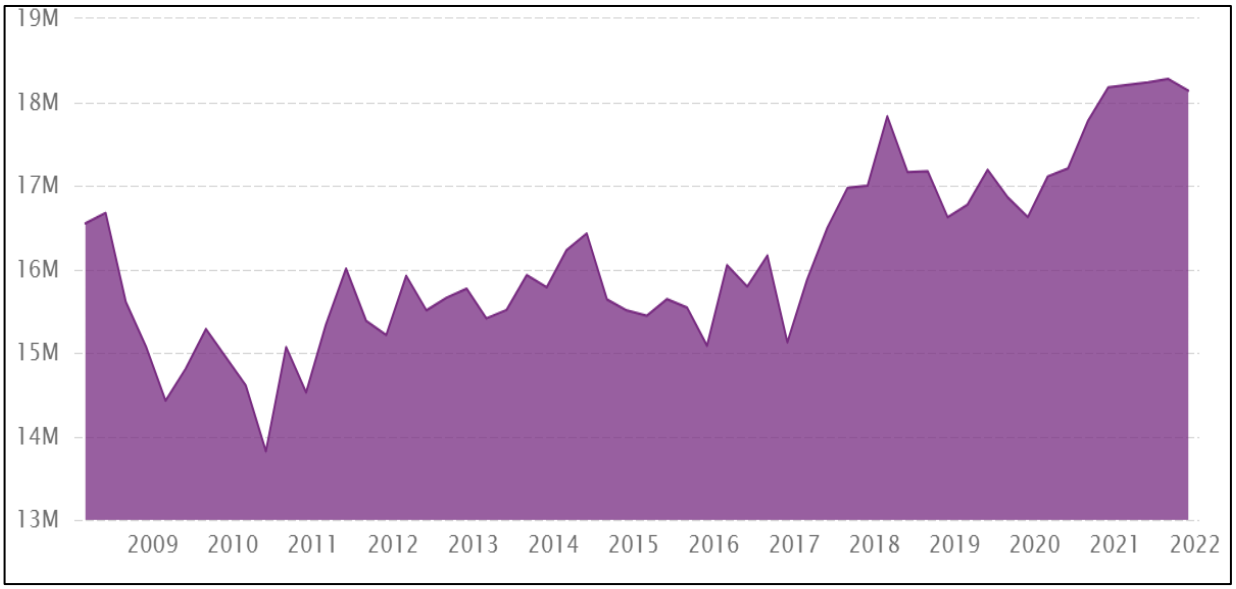

Рис. 2.2 – Сукупний зовнішній борг країн Європи у 2008-2022 роках, млн євро [7]

Зовнішній борг, особливо з інтенсивністю його зростання, негативно впливає на національну економіку та соціальну сферу країн. Існування зовнішнього боргу створює проблеми для країни, тому що для його погашення потрібно витрачати чималі кошти з бюджету. Інколи не вистачає власних коштів для погашення боргу, а також відсутність рефінансування на внутрішньому та зовнішньому ринках.

За даними Світового банку, величина сукупного зовнішнього боргу країн ЄС у період з 2008 р. по 2019 р. становила 12,1%, а розмір загальної зовнішньої заборгованості країн ЄС зріс за цей проміжок часу на 17,7%. У 2008–2020 роках питома вага країн ЄС у сукупному обсязі зовнішньої заборгованості скоротилась на 0,5 пункта до 70,3%. Це свідчить про високі за останні десять років темпи зростання сукупного зовнішнього боргу країн, які

не входять до зони євро. Крім того, темпи зростання сукупного зовнішнього боргу країн ЄС за вказаний період часу були в 2,3 рази нижчими за темпи зростання сукупної глобальної зовнішньої заборгованості, яка збільшилася на 46,1%. В результаті, частка загальної зовнішньої заборгованості країн ЄС у структурі світового зовнішнього боргу за вказаний період часу скоротилася на 11 пунктів.

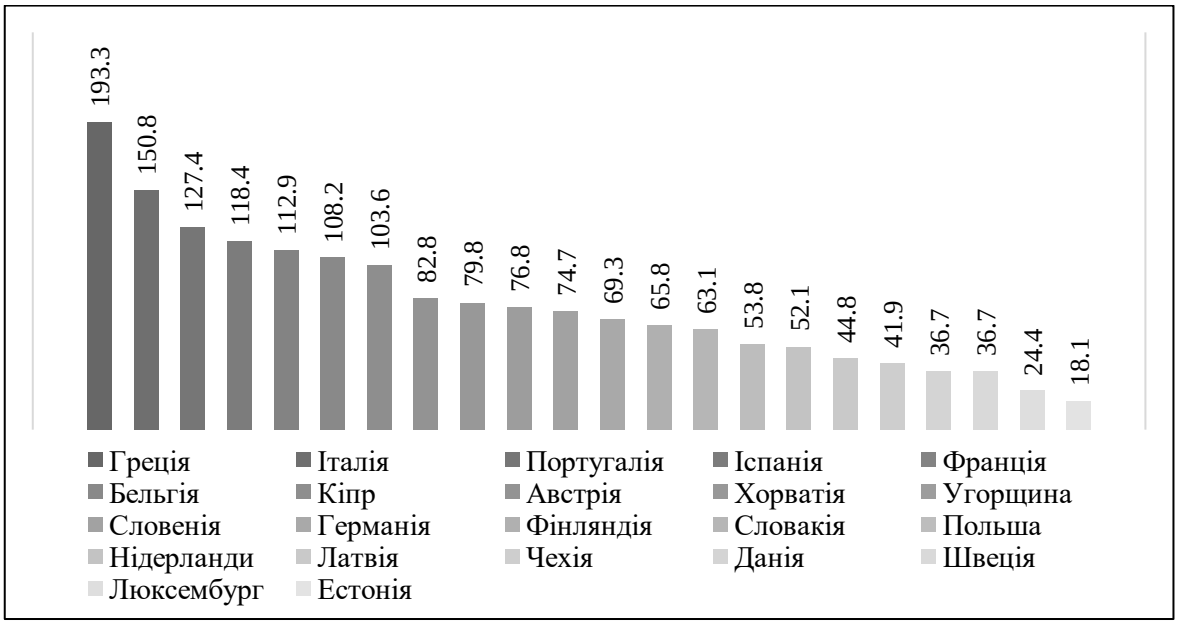

Рис. 2.3 – Співвідношення державного боргу до ВВП у європейських країнах у 2021 році, % (побудовано автором на основі [8]).

Під час євро кризи 2008 років на вісім країн ЄС (Великобританія, Німеччина, Франція, Нідерланди, Ірландія, Іспанія, Італія та Люксембург) припадало майже 85% загальної зовнішньої заборгованості країн ЄС, а на решту двадцяти країн – близько 15%. У 4 кварталі 2019 р. питома вага тих самих восьми країн залишилася незмінною (85,1%), проте помітно зросли частки Франції (з 12,6 до 14,5%) та Люксембургу (з 5,6 до 9,5%).), а також дещо збільшилася частка Ірландії (з 6,1 до 6,6%) на тлі відповідного зменшення часток інших п’яти країн (особливо помітним було зменшення частки Великобританії – з 23,3 до 20,4%). Серед інших країн ЄС, які не є лідерами за розміром загальної зовнішньої заборгованості, слід зазначити зменшення часток Австрії (з 2,1 до 1,6%), Угорщини (з 0,5 до 0,3%) та Данії

(з 1,5 до 1,2%). Водночас зросли частки Фінляндії (з 0,9 до 1,4%), Польщі (з 0,6 до 0,8%), Кіпру (з 0,3 до 0,5%), Чехії (з 0, 2 до 0,45%), Румунії (з 0,2 до 0,3%) та Словаччини (з 0,1 до 0,3%).

На основі аналізу, варто зазначити, що багато країн мають достатньо високий відсоток валового боргу відносно до ВВП. При відношенні боргу вище 90% до ВВП зростання державного боргу має особливо негативні наслідки для майбутнього економічного розвитку країни, оскільки приватні інвестиції витіснені, а державні фінанси обтяжені витратами на погашення боргу. Багато країн ЄС, включаючи Грецію, Італію, Францію, Іспанію та Португалію, значно перевищили цей рівень. Однак, коли витрати на погашення боргу низькі, проблемні наслідки боргу для державних фінансів також досить обмежені, оскільки тиск на скорочення інших державних витрат, що сприяють інвестиціям, є досить слабким.

У 2021 році найбільший показник валового боргу в ЄС мала Греція – 193,3% до ВВП. З 2009 року коли почалась боргова криза у Європі, Греція мала критичний розмір державного боргу, який складав близько 130% ВВП. Щоб не дійти до дефолту, міжнародні фінансові організації надавали допомогу Греції у вигляді кредитів. Але навіть через десять та більше років Греція все ще намагається втримати свої позиції та нормалізувати державний та зовнішній борг.

Країни ЄС досі намагаються мінімізувати та стабілізувати економічний стан через негативні наслідки кризи COVID-19. Падіння темпів економічного розвитку у поєднанні з підвищенням рівня державних витрат призвело до зростання зовнішнього боргу. У 2021 році коефіцієнт заборгованості у Франції зріс приблизно до 112% ВВП у порівнянні з 98% у 2019 році, а в Італії навіть до 150%.

Для Іспанії, країни ЄС, що найбільше постраждала від кризи COVID-19, показник збільшився на 22 процентних пунктів до 118% ВВП. Навіть Німеччина все ще не відповідає маастрихтському критерію у 60% від ВВП, оскільки її коефіцієнт заборгованості зараз становить 69,3%.

Відтак, по-перше, у післякризовий період проблема зовнішнього боргу ЄС залишається під питанням. Крім того, за словами міністра фінансів Естонії М. Хельме, ще до кризи COVID-19європейські країни перебували в більш складній ситуації, ніж під час кризи 2008 року. Як у світовій, так і в європейській економіці боргове навантаження вище, ніж десять років тому. Попри те, що частка загального зовнішнього боргу ЄС у структурі світового зовнішнього боргу знизилася в післякризовий період, все ще залишається великий обсяг зовнішнього боргу, який продовжує неухильно зростати. Відсутність єдиного європейського фіскального органу залишається ключовим питанням для фінансування ЄС, який міг би забезпечити суб'єктів господарювання ЄС необхідним обсягом фінансових ресурсів.

По-друге, економічна криза 2020 року, пов'язана з пандемією коронавірусу, загострила проблеми зовнішнього боргу країн ЄС. За даними Світового банку, з четвертого кварталу 2019 року по третій квартал 2020 року світовий зовнішній борг зріс на 5,7%, тоді як зовнішній борг ЄС зріс на 16,3% (країни єврозони – зросли на 7,9%).

По-третє, за показником зовнішнього боргу до ВВП майже всі країни ЄС належать до категорії країн з дуже високим навантаженням зовнішнього боргу. Особливо складна ситуація в Португалії, Греції, Франції, Іспанії та Бельгії, загальний зовнішній борг яких більше ВВП. Якщо орієнтуватися лише на середній рівень суверенного зовнішнього боргу, то країни ЄС вже належать до категорії країн із середнім навантаженням зовнішнього боргу. Великий тягар зовнішнього боргу змушує країн-боржників постійно рефінансувати свої борги, що значно підвищує рівень ризику, пов'язаного з несприятливими зовнішніми умовами в цілях обслуговування зовнішнього боргу країни. У тих країнах, де розмір зовнішньої заборгованості становить понад 100% річних ВВП існує дуже високий ризик нерегулярного погашення та обслуговування зовнішнього боргу, якщо буде припинено зовнішнє рефінансування.

2.3 Проблеми зовнішньоекономічної заборгованості та шляхи її вирішення

Тенденція збільшення кредитування у всьому світі за останнє десятиліття зберігається. Сьогодні близько 20 країн ЄС порушують Маастрихтський стандарт, відповідно до якого рівень державного дефіциту не може перевищувати 3% від ВВП. Правила ЄС вимагають від країн дотримуватись відношення боргу до ВВП не більше ніж 60%.

Ми можемо зазначити виходячи з аналізу, що з 2009 року, коли почалось стрімке зростання зовнішнього боргу країн ЄС, до сьогодні зовнішній борг зріс з досить великою інтенсивністю.

Виділимо головні наслідки збільшення зовнішнього боргу:

– утворення стереотипної поведінки «споживача»;

– надто велика залежність внутрішньо державних фінансів від міжнародних фінансів внаслідок чого, втрата ‘права голосу’ на політичній арені;

– нездатність формувати довгострокові норми щодо конкурентоспроможності національної економіки;

– збільшення державного боргу, а внаслідок й обслуговування перетворюється на проблему довгострокових запозичень;

– створення «вимушеної» спеціалізації на експорті сировини, що погіршує економічну самостійність виробництва експортної продукції;

– залучення країни до кредитних операцій сприяє відведенню значних бюджетних коштів від потреби економічного та соціального розвитку країни.

Варто зазначити, що на сьогодні більшість країн перебуває в стані швидкого наближення до дефолту й щоб цього запобігти держави мають оголосити про реструктуризацію [9]. Наприклад, Греції та Ірландії буде вже дуже важко повернутись до Маастрихтського стандарту і їх головним

шляхом зменшення зовнішнього боргу є тільки його реструктуризація, тому що стан занадто критичний. У них все ще є сподівання на підтримку від донорів ЄС, але це тимчасово, оскільки ця підтримка навряд чи триватиме довго. Португалія, Іспанія, Італія також продовжують стикатися з бюджетними проблемами через високий борговий тягар. Повторення ситуації як у Греції може відтворитися в будь-який час у будь-якій із цих країн. Однак, на нашу думку проблему можна уникнути через ряд змін, а саме:

– збільшення фіскального навантаження;

– зменшення витрат бюджету;

– продаж державних активів;

– підтримку інтенсивності економічного зростання.

Останній метод є дуже довгостроковим й узагальнювальним, він не тільки потребує підтримки низької вартості капіталу, але також повинен мати високий рівень зайнятості, використання потенціалу на повну, сприяти підвищенню продуктивності праці, розробці нових технологій тощо. Не всі країни ЄС, які стикаються з серйозними борговими проблемами, можуть собі цього дозволити. Ефективним розв’язанням проблеми може стати використання не одного засобу, а їх комплексу (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Шляхи подолання проблем державної заборгованості [10]

Шляхи подолання проблем державної заборгованості	
Рефінансування державного боргу	Погашення основної заборгованості та проценту шляхом коштів, отриманих від розміщення нових позик.
Уніфікація	Об'єднання декількох позик в одну.
Реструктуризація	Відтермінування виплата частки боргу на певних умовах.
Консолідація	Передання зобов'язань на нові позики задля продовження терміну позики.
Відтермінування	Провадиться тоді, коли випуск нових позик є фінансово недоцільним, через те, що всі доходи від позик використовують на обслуговування раніше випущених позик.
Анулювання	Означає відмову уряду від його погашення. Анулювання боргів може бути зумовлене фінансовою неспроможністю держави, тобто банкрутством чи політичними мотивами.
Конверсія	Зміна дохідності.
Обмін за регресивним співвідношенням	Обмін на нові позики з метою скорочення величини боргу.

Під час аналізу подій в ЄС за останні 15 років, можна зробити висновок, що європейська боргова криза була спричинена:

– досить простими умовами кредитування на період 2005-2009 років;

– критичним рівень накопичення боргів і запозичень;

– вступом країн з досить високим державним боргом до ЄС;

– глобалізацією фінансової системи;

– фіскальною політикою країн-членів ЄС, яка була спрямована на збільшення державних доходів і видатків;

– не прогресивним зростання економіки з 2008 року;

– заходами, вжитими країнами для покращення проблем банківської діяльності та приватного сектора.

Отже, проведення комплексної оцінки проблематики зовнішньоекономічної заборгованості показало ряд першочергових наслідків зростання зовнішнього боргового тягаря для країн світу. Відтак, при неконтрольованому зростанні міжнародного кредитування, це може стати загрозою можливого дефолту для країни в майбутньому. Тому виділення можливих шляхів вирішення даної проблеми є першочерговим питанням керівництва держави для забезпечення процвітання країни в економічному аспекті та контролювання співвідношення власних фінансових ресурсів та позикових коштів.

3 УКРАЇНА В МІЖНАРОДНИХ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИНАХ

3.1 Аналіз співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом

Україна ввійшла до складу МВФ 3 вересня 1992 р., одночасно ставши членом Світового банку. Україні було виділено квоту в 10678 акцій на загальну суму у 1,3 млрд. дол. США. Валютну готівку за членство України в банку на суму 7,9 млн. дол. внесли Нідерланди, що є країною-опікуном нашої держави в цій банківській структурі. Таким чином, Україна, починаючи з 1994 року отримує від МВФ кредити Stand-by [5]. Варто зазначити, що частина цих коштів була спрямована на фінансування дефіциту платіжного та торговельного балансів, а також поповнення золото-валютних резервів країни. Головні етапи співробітництва України з МВФ в рамках кредитування наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Головні етапи співробітництва України з МВФ в рамках кредитування

Етап	Період проведення співробіт-ництва, роки	Програма фінансування	Фінансове забезпечення програми
I	1994-1995	Системна трансформаційна позика (STF)	498,7 млн. СПЗ (763,1 млн. дол.)
II	1995-1998	Трирічні програми Stand-by	1318,2 млн. СПЗ (1935 млн. дол.)
III	1998-2002	Програма розширеного фінансування EFF	1193 млн. СПЗ (1591 млн. дол.)
IV	2002-2008	Попереджувальний Stand-by	411,6 млн. СПЗ (600 млн. дол.)
V	2008-2010	Програма Stand-by, від 05.11.2008 р.	11 млрд. СПЗ (16,43 млрд. дол.), освоєно 10,6 млрд. дол
	2010-2014	Програма Stand-by, від 28.07.2010 р.	10 млрд. СПЗ (15,1 млрд. дол.)
VI	2015 -2018	Програма розширеного фінансування EFF, від 11.03.2015 р.	17,5 млрд. дол. США
	2018-2020	Програма розширеного фінансування EFF від 18.12.2018 р.	3,9 млрд дол США
VII	2020-2022 рік	Програма Stand-by, від 09.06.2020	5 млрд дол. США

Джерело: побудовано автором на основі даних сайту МВФ

Загалом в рамках співпраці з МВФ протягом 1994 до 2022 року Україна отримала 23,910.76 млрд. СПЗ (еквівалент 35 млрд. дол. США). В той самий час, це майже 69% від загальної суми кредитів міжнародних фінансових інституцій.

Проаналізуємо останній етап співробітництва в рамках програми Stand by, яка була реалізована 9 червня 2020 року. Дана програма була зосереджена на підтримці макроекономічної та фінансової рівноваги країни. Програма охоплювала фінансову, монетарну політику, енергетичну та антикорупційну політику. Всього планом заходів було визначено 135 завдань різного напряму, необхідних для успішного співробітництва з МВФ в рамках даної програми. За період цієї програми вдалось залучити 55,2 млрд грн. МВФ запланував чотири перегляди виконання умов програми для виділення чотирьох траншів. Але узгоджений графік було порушено, а фінансування досить на довго було призупинено через невиконання Україною низки зазначених завдань.

Програма мала закінчитись в листопаді 2021 року, але Україна надала запит щодо подовження програми до червня 2022 року, і МВФ його погодив. В межах продовження даної програми було виділено такі цілі:

– зміцнення незалежності Національного банку України;

– реалізація грошово-кредитної політики, спрямованої на досягнення цільової інфляції 5%;

– реформування державного банківського сектору та подальше впровадження реформ корпоративного управління;

– зменшення державних витрат на банки-банкрути;

– зниження рівня проблемних кредитів у банківській системі;

– посилення системи банківського нагляду та регулювання небанківської фінансової галузі.

За даними з таблиці 3.2 зовнішній борг МВФ на 2022 рік становив 1,005,900,000 СПЗ за курсом станом на 11.05.2022 це 1,347,563,994 дол. США Найбільші виплати відбулися у 2018 році. Але до повного розрахунку МВФ ще дуже далеко. Адміністратором фінансових ресурсів, наданих МВФ, є Національний банк України. Стандартна процентна ставка від МВФ для України становить 3% річних. Крім цього сплачується одноразова комісія (за резервування коштів), яка становить 0,15% і ставка сервісного збору в розмірі 0,5% від суми траншу. Відсотки сплачуються у міру користування боргом.

Таблиця 3.2 – Транзакції між Україною і МВФ, в СПЗ.

Рік	Борг	Погашення	Відсотки
2022	1,005,900,000	639,854,999	42,242,942
2021	500,000,000	968,539,165	180,081,655
2020	1,500,000,000	788,016,666	194,443,581
2019	0	1,153,001,250	241,445,345
2018	1,000,000,000	1,486,335,000	232,638,588
2017	734,050,000	628,833,750	220,393,516
2016	716,110,00	0	155,497,913
2015	4,728,100,000	968,750,000	106,297,866

Джерело: побудовано автором на основі даних сайту МВФ

Отже надання кредитів Україні від МВФ допомогло вирішити багато проблем макроекономічної нестабільності за останні 20 років. Позикові кошти дозволили країні полегшити економічні труднощі та забезпечити макроекономічне зростання, підтримати та стабілізувати банківський сектор, фінансувати імпорт та внутрішній ринок товарів. Проте, з іншого боку нагромадження позикових ресурсів в бюджеті держави стає загрозливим аспектом можливого збільшення фінансового тягаря для української економіки та ризиком дестабілізації валютного курсу, додаткового навантаження на приватний сектор економіки тощо.

3.2 Вплив кредитів Міжнародного Валютного Фонду на економіку України

Важливу роль в економіках країн відіграють міжнародні кредити, а також ті, хто їх надає – фінансово-кредитні інститути, основним серед яких є МВФ. МВФ розробив комплексний індивідуальний підхід до покращення економічного стану країн-позичальників. МВФ сприяє процесу розширення світової торгівлі, пропонує шляхи стабілізації валютних курсів, надає коротко та середньострокові позики для покращення платіжного балансу позичальників.

Україна посідає третє місце серед країн, яким надається фінансування у вигляді міжнародних кредитів МВФ, що свідчить про близький економічний зв'язок між ними. Перш ніж видавати позику, МВФ оцінює ефективність політики центрального банку країни, щоб проаналізувати здатність оплати кредиту протягом зазначеного терміну. Головним кредитором України є Міжнародний валютний фонд. Україна продовжує співпрацювати з МВФ для здійснення необхідних структурних реформ, щоб в результаті досягти сталого економічного розвитку [49].

Україна може отримати позитивні наслідки від співпраці з МВФ, але існують і ризики, оскільки МВФ надається право на структурну зміну в економіці України. Специфіку негативного впливу міжнародного кредитування від МВФ на економіку України можна поділити на дві складові: помилки сторони виконання договору, тобто нашого Уряду якому надавалось право розпоряджатись коштами, а також прорахунки МВФ щодо структурних реформ для поліпшення економіки України (табл. 3.3)

Таблиця 3.3 – Співвідношення прорахунків різних сторін кредиту: Уряду України та експертів МВФ (побудовано автором на основі [11])

Помилки управління кредитом	Помилки умов надання кредиту
Випадки нецільового використання кредитів	Неефективна діяльність апарату фахівців, залученого до процесу розробки та виконання проєктів міжнародних фінансових операцій
Неефективне використання залучених коштів	Надмірний бюрократизм під час підготовки кредитної заявки, що спричиняє збільшення терміну затвердження кредиту
Згортання проєктів після припинення фінансування	Недостатній рівень «інноваційності» проєктів
Недостатня підтримка малого і середнього бізнесу на державному рівні	Недостатня підтримка малого і середнього бізнесу в плані фінансових програм
Непрозорість роботи із коштами міжнародних організацій	Примусова спеціалізація експорту країни на сировині, а не на готовій продукції

Програми фінансування від МВФ спрямовані на підвищення рівня резервів Національного банку України та запобігання відтоку капіталу, посилення заходів, що були вжиті Урядом для стабілізації платіжного балансу, допомозі Україні подолати структурні проблеми в економіці шляхом чинних реформ. Слід зазначити, що чим більше ми беремо кредитів тим більше показник заборгованості.

Повільні темпи запровадження реформ призвели до необхідності постійного запозичення коштів у МВФ, що призвело до високого рівня боргу. У 2016 році він досяг критичного рівня – 80,9 % від ВВП. За 2021 цей борг досяг приблизно 64,6 %, що також є не досить позитивним показником, але ці та інші проблеми, які можуть виникнути, можна вирішити шляхом посилення контролю за цільовим використанням коштів, ліквідації корупції, підвищення інвестиційної привабливості та довіри до вітчизняних компаній. В результаті ми можемо зменшити залежність української економіки від ресурсів кредитно-фінансових установ та поглибити участь країни у світових фінансових ринках.

На рисунку 3.1 продемонстровано динаміку валового зовнішнього боргу і ВВП України з 2011 до 2021 рік.

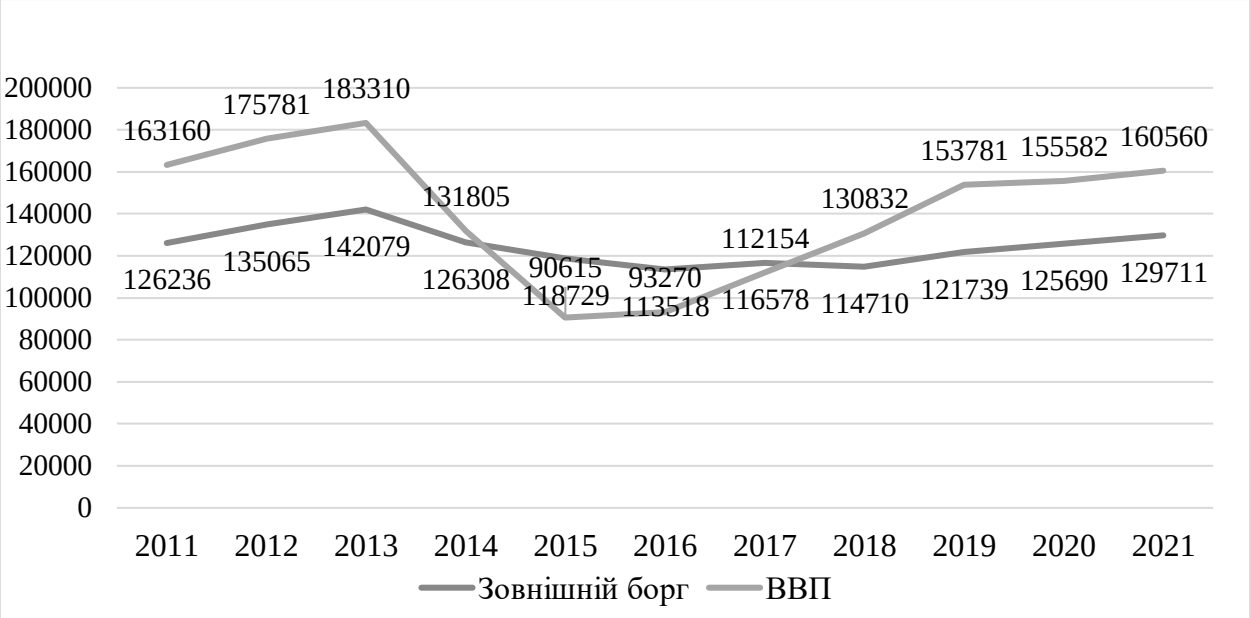

Рис. 3.1 – Динаміка валового зовнішнього боргу і ВВП України з 2011 до 2021 рік, млн дол. США (побудовано автором на основі [8])

Порівнюючи динаміку ВВП України за 2011-2021 роки та динаміку зовнішнього державного боргу, можна зробити висновок, що між цими показниками існує пряма залежність (рис. 3.1). Як видно з графіка, зростання ВВП відбувалося на тлі зростання зовнішнього боргу. Хоча зростання зовнішнього боргу не є єдиним фактором зростання ВВП, показники дослідження все ж позитивно впливають на економічне зростання, лише підкреслюючи важливість ефективного управління зовнішнім боргом.

Не менш важливим є те з якою швидкістю економічне зростання країни випереджає нагромадження зовнішньої заборгованості, оскільки зворотний процес посилює тиск на видатки державного бюджету, що негативно впливає на інші сфери економічного та соціального життя країни.

З огляду на зростання дефіциту та поглиблення економічної кризи зовнішні запозичення на вигідних умовах дають можливість країні уникнути ризиків дефолту та уникнути скорочення бюджетних коштів на соціальну сферу. Однак, якщо дивитись на довгострокову перспективу і необхідність обслуговування зовнішнього боргу, надмірні запозичення знижують ефективність податкової політики.

Негативний вплив на економічну ситуацію в короткостроковій перспективі через зовнішнє кредитування також проявляється в умовах надмірного накопичення коштів, оскільки це посилює макроекономічну нестабільність і підвищує вразливість фінансової системи до зовнішньої нестабільності. Проте низькі темпи зростання зовнішнього боргу, що супроводжуються високим рівнем економічного розвитку та помірною інфляцією, часто не призводять до критичної ситуації в економічному середовищі країни.

Співпраця з МВФ створює умови для розвитку приватного сектору економіки та сприяє проведенню ринкових реформ, забезпечує фінансову стабільність та формує організаційно-правову базу для реформування еономіки. Крім того, оскільки держава не може фінансувати важливі інвестиційні проєкти через хронічний дефіцит державного бюджету, такі запозичення є відносно дешевим способом залучення ресурсів. Ефективне управління такими кредитами усуває негативні наслідки, пов’язані з обслуговуванням та погашенням кредитів, що сприятиме економічному зростанню країни.

Отже, дослідження впливу кредитів МВФ на економіку України можна розглядати з двох сторін. З одного боку це можливість отримання додаткових фінансових ресурсів для розвитку ринкової економіки, потужного приватного сектору бізнесу, підтримки банківського сегменту, проведення додаткових реформ соціального значення, інвестиційних програм та інноваційних рішень. З іншого боку – це додатковий тягар та ризик стати залежними від зовнішніх кредитів, перетворення бюджету країни в дефіцитну форму. Тому в майбутньому перспективним є стабілізація та упорядкування умов співпраці з даною міжнародною організацією.

3.3 Шляхи удосконалення співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом

У цьому році виповнилось 30 років співпраці України з МВФ, але виходячи з вищенаведеного аналізу ці стосунки є далеко недосконалими. Кредити МВФ є одними з найбільш проблематичними в системі зовнішньоекономічної політики України, а також викликають низку непорозумінь з умовами їх надання та з ходом виконання домовленостей.

Посилаючись на наш аналіз, позики МВФ (на вигідних умовах у порівнянні з ринковою кон'юнктурою) дають Україні певний час для реалізації політики реструктуризації та реформ для відновлення сталого та стійкого економічного зростання, зайнятості та соціальних інвестицій.

З іншого боку широко поширена критика щодо рекомендацій МВФ, які вважаються занадто прямими, «стандартними» та негнучкими. Проте, якщо виходити з досвіду кредитування інших країн від МВФ, ніхто формально не наполягає на тому, що рекомендації МВФ потрібно неухильно виконувати. На додаток, сам МВФ останнім часом звернув особливу увагу на те, щоб уряди країн змінили ставлення до програм стабілізації економік, які фінансуються коштом позик МВФ та почали розглядати їх як власну ініціативу, а не нав'язану зовні. Цей підхід має багато прикладів, коли уряди окремих країн наполегливо сперечалися і врешті-решт захищали свої бачення в дискусіях з експертами Фонду.

Коли в Португалії змінювалась влада, екс-президент Ж. Сократеш відправив заявку у МВФ на фінансову допомогу. Кредитування МВФ та програму розвитку було узгоджено з виконувачем обов'язки екс-президента Ж. Сократеш та опозицією, яка за прогнозами повинна була пройти до влади. Після того як опозиція прийшла до влади, вони змінили програму на більш «модернізовану», більш жорстоку з точки зору економії бюджетних коштів. В результаті програма виходу з кризи виявилась не тільки більш

радикальною, ніж попередня програма МВФ, а й дійсно національною. Шляхом до розвитку економіки Португалії, була низка суперечок та проблем з урядом МВФ. Але в результаті відбулась позитивна тенденція залучення іноземних коштів для розв'язання економічних проблем країни.

Отже, меморандум між Україною та МВФ слід розглядати не як умови через які уряд МВФ готовий надавати позики, а як намір України реалізовувати політику соціально-економічної модернізації, узгоджену експертами. За відсутності такого підходу слід звернути увагу на ризик погіршення відносин з МВФ через труднощі та ризик можливого одностороннього перегляду досягнутих домовленостей. Виходячи з досвіду України, не було випадків, щоб відхилення від узгодженого з МВФ плану дій призвели до покращення економічної ситуації в країні.

Також, щоб подолати економічну кризу в середньостроковій перспективі Україна повинна відійти від «болючого» досвіду використовувати кредити МВФ в цілях фінансування дефіциту платіжного балансу. Для цієї мети їй варто використовувати власні інструменти фінансування дефіциту та паралельно впроваджувати активну реалізацію структурної перебудови. Доречне втілення ресурсів від МВФ повинне мати довгостроковий та збалансований характер, а зокрема бути спрямованим на реформи галузей, які мають подальші перспективи та реалізацію конкретних проєктів. Таким чином, успішні реформи узгоджені з обох боків приведуть до покращення соціального та економічного життя, а також слугуватимуть флагманом для подальшого розвитку нашої країни та основою для співпраці з іншими міжнародними інституціями.

Ще одною важливою проблемою є статус України як члена фонду. Статус та ефективність роботи представника України у МВФ є важливими показником співпраці. У зв'язку зі зміною групи голосування Фонду офіційний статус України було знижено, що робить нас не другою, а третьою країною у голосуванні. Це вплинуло на ефективність роботи представника України, який фактично лише організовував переговорний процес з МВФ

щодо кредиту Україні, ігноруючи глобальну діяльність МВФ, реформи та взаємодію з іншими країнами, співпрацю та інші питання щодо розвитку міжнародних відносин. Цілеспрямована кадрова політика щодо залучення українців, які є фахівцями, до роботи у МВФ, підвищила б статус України в експертному середовищі. Накопичений досвід співпраці та ефективність українських кадрів також мала б позитивний вплив на безпосередню участь України в процесі реформування МВФ.

Важливим чинником є статус України на міжнародній арені. Важливим кроком є проведення «українізації» в політиці щодо співпраці з МВФ. Бажано призначати досвідчених високопосадовців, потенціал та досвід яких дозволяють їм активно брати участь в обговоренні усіх питань діяльності МВФ, налагоджувати ефективні стосунки з представниками інших країн та відповідальними співробітниками апарату МВФ.

Отже, для забезпечення соціально-економічного розвитку нашої країни необхідно удосконалити механізм управління бюджетною системою в загальному, в тому числі і на рівні державного регулювання. Найсуттєвішими ознаками провадження виваженої політики управління державною бюджетною системою України є реалізація стратегії фінансового забезпечення економічної та соціальної функцій держави; мінімізація боргових ризиків, витрат на обслуговування державного боргу у видатковій частині державного бюджету; створення умов макроекономічної стабільності. На майбутнє можливим є використання успішного світового досвіду керування кредитною складовою бюджету. В аспекті співпраці з МВФ необхідним є упорядкування умов економічних відносин обох сторін та підготування кваліфікованих спеціалістів з розробки нового (оновленого) формату співпраці і використання міжнародного кредитування за сучасних реалій української економіки.

ВИСНОВКИ

Поняття міжнародний кредит та його теоретичні аспекти є широко досліджуваним та активно застосованим в практиці з 1990 р. Але досі в міру глобалізації воно не є однозначним. Міжнародний кредит швидко розвивається разом із міжнародними економічними відносинами, де знаходить своє відображення через рух кредитного капіталу.

Різноманіття кредитних відносин визначає існування й використання різних форм міжнародного кредиту. Найбільш застосованими серед яких є фінансовий кредит, фірмовий кредит, державні позики та змішані кредити. Це дозволяє залучити додаткові фінансові ресурси в аспекті розшарування зобов'язання (фінансового тягаря) перед кредитором на певний час та сприяє активізації вільних грошових ресурсів для їх вкладання в ефективні державні проєкти з очікування прибуткової частини до бюджету.

В економічному аспекті міжнародними фінансово-кредитними організаціями є об'єднання, що виникають на базі багатосторонніх валютних відносин між державами світу з цілю надання країнам через різні форми фінансування (гранти та позики) економічну підтримку на засадах строковості і повернення. В когорті світових міжнародних організацій є багато об'єднань та груп фінансових інститутів, які тісно співпрацюють між собою і дотримуються загальних правил надання кредитних ресурсів для країн.

Проведення аналізу стану зовнішнього боргу країн ЄС показало, зростаючу тенденцію величини сукупного зовнішнього боргу для 28 країн, що входили до ЄС станом на 1 лютого 2020 року. На сьогодні проблема зовнішнього боргу для країн ЄС не є вирішеною. Основним питанням залишається необхідність створення єдиного європейського фіскального органу для фінансування ЄС, який міг би забезпечити суб'єктів господарювання ЄС необхідним обсягом фінансових ресурсів.

Проведення дослідження стану показників зовнішньоекономічної заборгованості країн ЄС показало ряд першочергових наслідків зростання зовнішнього боргового тягаря, а саме ризик можливого дефолту в майбутньому. Тому пошук шляхів вирішення даної проблеми є першочерговим питанням керівництва кожної держави світу.

З огляду на ситуацію з надмірними зовнішніми запозиченнями в Україні спостерігаються проблеми з державним боргом, перевищення безпечних та граничних показників державного боргу. Значна залежність від зовнішнього кредитування та перспектива довгих років повернення отриманих коштів, актуалізують питання удосконалення управління державним боргом. В рамках бакалаврської роботи було запропоновано ряд альтернатив та можливих шляхів мінімізації обсягу зовнішнього боргу, зокрема перспективними шляхами можуть стати як комбінування традиційних способів мінімізації зовнішньої заборгованості, так і впровадження новітніх шляхів імплементації успішного досвіду провідних країн світу в подоланні зовнішньої фінансової залежності.

На основі аналізу іноземного досвіду, для покращення управління міжнародним кредитом доцільним є впроваджені ряду економічних заходів (мінімізація величини зовнішніх запозичень, реструктуризація накопиченої заборгованості, підвищення ефективності використання залучених фінансових ресурсів тощо), політичних заходів (підтримка політичної стабільності країни та добрих відносин із зовнішніми кредиторами); соціальних заходів (забезпечення соціальної стабільності); заходів щодо забезпечення національної безпеки (насамперед збереження незалежної від кредиторів зовнішньої та внутрішньої політики).

В аспекті удосконалення подальшої співпраці України з МВФ перспективним залишається упорядкування умов економічних відносин обох сторін та підготовка кваліфікованих спеціалістів з розробки нового (оновленого) формату співробітництва.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Мозговий О. М., Оболенська Т. Є., Мусієць Т. В. Міжнародні фінанси: навч. посібник. − К.: КНЕУ, 2005. − 557 с.

2. Галіцейська Ю. М. Міжнародні ринки грошей і капіталів: навч. посібник. Тернопіль: Вектор, 2013.– 219 с.

3. Баєва О. С. Роль міжнародного кредиту в розвитку світової економіки. Галицький економічний вісник. 2014. – № 1.– С. 110-114.

4. Букліб. Форми міжнародного кредиту, 2020. URL: https://buklib.net/.

5. Studme. Международный кредит, 2019. URL: https://studme.org/.

6. Кульбіда М. В. Роль міжнародних фінансових інституцій в міжнародній фінансовій архітектурі. Економіка, фінанси та управління: проблеми та сучасні шляхи розвитку: матеріали міжн. наук.-прак. конф. 2015. – №1 − С. 17-19.

7. CEIC: Global Economic Data, Indicators, Charts & Forecasts. Indicator European union external debt, 2008-2020. URL: www.ceicdata.com/.

8. Macroeconomic statistics. European union Gross External Debt, 2021. URL: https://tradingeconomics.com/

9. Савчук В. С. Порівняльний аналіз чинників зовнішнього боргу в країнах Східної Європи і Латинської Америки. Проблеми формування ринкової економіки : міжвід. наук. зб. 2000. – №8. – С. 74-82.

10. Мних А. М. Проблема зовнішньої заборгованості та методи її розв'язання. Економіка та держава. 2009. – № 10. – С. 47-48.

11. Ринейська Л. С. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями в умовах інтеграції у світовий економічний простір. Ефективна економіка. 2017. – № 5.− С. 32-37.

12. Боришкевич О. В. Міжнародний рух капіталу та проблеми зовнішньої заборгованості. Вісник Національного банку України. 2012. – №10. – С. 40-47.

13. Гузь М. М. Хронологізація та аналіз етапів співробітництва України з МВФ. Економіка і регіон. 2013. – № 5. – С. 149-155.

14. Дзіковська Ю. В. Міжнародне кредитування як засіб модернізації інфраструктури країни: переваги та загрози. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. 2019. – № 23. – С. 45-50.

15. Доліновська О. Я. Співпраця України з Міжнародним валютним фондом та перспективи розвитку економіки держави. Ефективна економіка. 2012. – №9. – С. 6-12.

16. Донських М. С., Костишина О. Я. Роль міжнародних фінансових організацій в сучасній світовій економіці, 2019. URL: http://www.rusnauka.com/16_АБЕ]Ч_2010/Есопотісз/68571 .doc.htm.

17. Дудченко М. Л., Рубцова. М. Ю. Кредит міжнародний: українська дипломатична енциклопедія. : Знання України, 2004. –760 с.

18. Дудченко В. Ю. Сучасний стан та структура державного боргу країн Європи. Економічний аналіз. 2012. – №11(1) − С. 6-12.

19. Заборовець К. Г. Аспекти управління державним боргом у країнах Європи. Бізнес-навігатор. 2018.– № 5. – С. 131-135.

20. Зайцева А. С., Стародубова А. М. Проблема зовнішньої заборгованості у країнах ЄС. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2020. – №70 − С. 83-90.

21. Іваницька О. М. Застосування рекомендацій МВФ і міжнародного досвіду в практиці управління фіскальними ризиками. Фінанси України. 2018. − №11. − С. 39-53.

22. Карапетян О. М. Зовнішній борг у світовій валютно-фінансовій системі: ретроспектива розвитку та сучасні тенденції. Світ фінансів. 2017. – № 1 (14). – С. 49-58.

23. Клименко К. В. Актуальні питання співробітництва України з МВФ у період викликів і загроз COVID-19. Фінанси України. 2020. – № 7. – С. 92-115.

24. Козик В. В., Панкова Л. А. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник.: Знання-Прес, 2002. – 406 с.

25. Колосова В. Міжнародні фінансові інституції в умовах фінансової глобалізації. Дослідження міжнародної економіки : Зб. наук. пр. 2011. − № 1 (66). − С. 7-11.

26. Кульбіда М. В. Роль Світового банку у сучасній світовій економіці. Інтелект XXI століття: науковий журнал. 2019. – № 3. − С. 16-22.

27. Макар О. П. Світовий досвід управління державним боргом і перспективи його застосування в Україні. Економіка та держава. 2012. – №10. − С. 54-65.

28. Козик В., Панкова Л., Даниленко Н. Міжнародна економіка: навч. посібник. : Знання-Прес, 2002. – 406 с.

29. Івасів Б. С. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посібник. : Вектор, 2013. – 571 с.

30. Нестеренко Ж. К. , Шелемех Є. В. Співробітництво України з МВФ: стан та перспективи. Ефективна економіка. 2015. – № 12.− С. 5-8.

31. Олійник А. А. Міжнародні фінансові організації як складова фінансової глобалізації. Ефективна економіка. 2017.– № 10.− С. 9-15.

32. Державна служба статистики України. Стандартний звіт зовнішнього боргу України, 2020. URL: https://www.ukrstat. gov.ua.

33. Офіційний сайт Європейський банк реконструкції та розвитку. URL: https://www.ebrd.com.

34. Офіційний сайт Міжнародного Валютного Фонду. URL: www.imf.org.

35. Патрікац Л. П., Підвисоцький С. А. Налагодження ефективної співпраці України з МВФ потребує впровадження нових підходів. Вісник Національного банку України. 2014. – №7 (221). − С. 7-11.

36. Петрик О. А., Батковський В. В. Фінансові програми МВФ для надання фінансової допомоги країнам. Вісник НБУ. 2014. – №6. – С. 6-12.

37. Рум'янцев А. П., Рум'янцева Н. С. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посібник: Центр навчальної літератури, 2004. – 377 с.

38. Савлук М. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції, 2002. URL: https://library.if.ua/book/131/8607.html.

39. Сафонова М. Ю. Ключові механізми вирішення проблем зовнішньої заборгованості країн. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2016. – № 15. – С. 193-199.

40. Салтинський В. В. Особливості організації кредитування національних економік Міжнародним валютним фондом. Фінанси України. 2009. – №2 − С. 60-65.

41. Самсонов В. С. Вплив співпраці України з МВФ на фінансову безпеку. Інноваційний ресурс соціально-економічного прогресу України: зб. доп. 83-ї наук. конф. студ. КНЕУ – К.: КНЕУ, 2016. – 646 с.

42. Смирнов А. Л., Красавина Л. Н. Міжнародний кредит: форми та умови: навч. посібник.: Знання України, 1995. – 70 с.

43. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: навч. посібник.: Знання, 2002. – 552 с.

44. Флейчук М. Р., Андрусів К. Р. Вплив зовнішніх запозичень на соціально-економічний розвиток посттрансформаційних країн. Економіка України. 2012. – № 1 – С. 16-26.

45. Яникін С.В. Місце та роль міжнародних фінансових організацій на сучасному етапі розвитку світової фінансової системи. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2011.– № 3 – С.100-107.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

SUMMARY

Rasko A.V. Influence of international crediting on economic development of countries of the world. – Qualification Bachelor's thesis. Sumy State University, Sumy, 2022.

Qualification work is devoted to the study of the theoretical grounds of the influence of international crediting on economic development of countries of the world. The main tools of international crediting are characterized and advantages and disadvantages of international crediting are identified. The review of the international financial and credit organizations: their types, functions and goals is carried out. The status of foreign debt of European countries was investigated and the problems of foreign economic borrowing and ways to solve them were identified. The cooperation between Ukraine and the IMF was analyzed and the impact of the IMF international credits on the Ukrainian economy was assessed. Recommendations for improvement of cooperation of Ukraine with the IMF.

Keywords: INTERNATIONAL CREDIT, INTERNATIONAL CREDIT-FINANCIAL ORGANIZATIONS, CREDIT OPERATIONS, FINANCING, INTERNATIONAL CURRENCY FUND, STOCK BANK.

АНОТАЦІЯ

Расько А.В. Вплив міжнародного кредитування на економічний розвиток країн світу. – Кваліфікаційна бакалаврська робота. Сумський державний університет, Суми, 2022.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних засад впливу міжнародного кредитування на економічний розвиток країн світу. Охарактеризовано теоретичні аспекти міжнародного кредитування, визначено переваги та недоліки міжнародного кредитування. Здійснено огляд міжнародних фінансово-кредитних організацій: їх види, функції та цілі. Досліджено стан зовнішнього боргу країн Європи, визначено проблеми зовнішньоекономічної заборгованості і шляхи її вирішення. Проведено аналіз співпраці України з МВФ та оцінено вплив міжнародних кредитів МВФ на економіку України. Розроблено рекомендації щодо удосконалення співпраці України з МВФ.

Ключові слова: МІЖНАРОДНИЙ КРЕДИТ, МІЖНАРОДНІ КРЕДИТНО-ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ, КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ, ФІНАНСУВАННЯ, МІЖНАРОДНИЙ ВАЛЮТНИЙ ФОНД, СВІТОВИЙ БАНК.